

بسمه تعالی

سند توسعه دیپلماسی علمی دانشجویی

مبتنی بر افزایش جذب دانشجویان بین‌المللی در جمهوری اسلامی ایران

سازمان امور دانشجویان
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

۱۴۰۲ - ۱۴۰۴

❁ مقدمه ❁

مراکز آموزش عالی به عنوان مهمترین پایگاه‌های تولید دانش و فناوری باید بتواند نقش مهمی در دیپلماسی علمی دانشجویی ایفا کنند. بازتولید ارزش‌های بنیادین انقلاب اسلامی و معناسازی در عرصه بین‌المللی برآیند حضور کیفی دانشجویان بین‌المللی در ایران و تربیت دانش‌آموختگانی است که بعد از خروج از کشور بتوانند در راستای هویت بخشی به جامعه بین‌المللی و نوآوری در آن بکوشند. برای نیل به این منظور سیاستگذاری و برنامه‌ریزی و پژوهش‌های میدانی برای فهم عالمانه مسائل دانشجویان بین‌المللی از جایگاه مهمی برخوردار است؛ این سند با عنوان «توسعه دیپلماسی علمی دانشجویی سازمان امور دانشجویان کشور» با تاکید بر افزایش جذب دانشجویان بین‌المللی در کشور، شامل راهبردها، اقدامات عملیاتی مشخص به همراه شیوه نظارت و ارزیابی کشور با هدف بهبود وضعیت موجود به سمت وضعیت مطلوب تدوین شده است. لازم به توضیح است که در فرآیند تدوین این سند دیدگاه‌های امامین نظام جمهوری اسلامی ایران، سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران، سیاست‌های کلی علم و فناوری (ابلاغی مقام معظم رهبری)، سند دانشگاه اسلامی، سند جامع روابط علمی بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران، مصوبات برنامه پنجم و ششم در حوزه آموزش عالی و فرهنگ، نقشه مهندسی فرهنگی کشور، سند نقشه جامع علمی کشور، دیدگاه‌های ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران و سند تحول دولت مردمی ایران قوی (۱۴۰۱)، گزارش عملکرد سازمان امور دانشجویان (۱۳۹۹-۱۳۹۲)، سیاست‌های کلی و نقشه راه اجرایی‌سازی فرایندهای مرتبط با دانشجویان بین‌المللی، بررسی یافته‌های مندرج در پایان‌نامه‌های دانشگاهی، مقالات علمی و کتاب‌های منتشره، مصاحبه، تحلیل محتوا و طبقه‌بندی تجربیات پژوهشگران، شمار قابل توجهی از سفرا، رایزنان علمی و رایزنان فرهنگی ادوار جمهوری اسلامی ایران به همراه برنامه تفصیلی پیشنهادی وزیر محترم به مجلس شورای اسلامی با ملاحظات روشی ذیل مورد بررسی قرار گرفته است. سازمان امور دانشجویان امید دارد با پیشبرد و نظارت و ارزیابی دقیق در اجرای این سند ضمن مدیریت جریان مهاجرت‌های علمی، افزایش مهاجرت‌های علمی معکوس و امیدبخشی به نخبگان کشور گام‌های مهمی را برای اعتلای دیپلماسی علمی دانشجویی کشور طی سال‌های آینده برداشته باشد.

❁ تحلیل وضع موجود ❁

ظهور قدرت‌های جدید، اقتصاد جهانی شده، توسعه زیرساخت‌های فناورانه، گسترش فضای مجازی به ویژه پس از شیوع کرونا، افزایش نفوذ بازیگران غیردولتی از مهمترین عوامل اصلی تغییر در نظام بین‌الملل طی سال‌های آینده خواهد بود. در این چارچوب جمهوری اسلامی ایران به واسطه میراث تاریخی و تمدنی خود و همچنین بهره‌گیری از آموزه‌های انقلاب اسلامی که نخستین حرکت اثربخش پسامدرن جهان محسوب می‌شود، سبک زندگی مومنانه را به عنوان شیوه‌ای جدید از زیست در جهان معاصر معرفی کرده است. از این منظر تاثیر انقلاب اسلامی را در ایران می‌توان به مثابه انقلاب فرانسه در جهان اسلام ارزیابی کرد که مرزهای آن کشور را درنوردید و الهام‌بخش توسعه در جهان غرب شد. آغاز دهه‌ی پنجم انقلاب اسلامی با ارائه‌ی بیانیه‌ای راهبردی از سوی مقام معظم رهبری همراه بود که با عنوان «گام دوم انقلاب»

ارائه شد. این بیانیه بر این اصل تاکید دارد که انقلاب اسلامی آغازگر عصری جدید در عالم است و از آنجا که انقلاب اسلامی ایران بر مفاهیم فطری اتکا دارد تاریخ انقضا نخواهد داشت و دچار خمودگی، تضاد و ناسازگاری با روزگار نمی‌شود؛ بیانیه در نهایت از سرفصل‌ها و توصیه‌های اساسی پرده بر می‌دارد که به مثابه‌ی الزاماتی در تداوم مسیر انقلاب اسلامی است. بخشی از این بیانیه شامل مؤلفه‌های «علم و پژوهش»، «معنویت و اخلاق»، «اقتصاد»، «عدالت و مبارزه با فساد»، «استقلال و آزادی»، «عزت ملی، روابط خارجی، مرزبندی با دشمن» و «سبک زندگی» می‌شود که تحقق بخش عمده‌ای از این اهداف در انحصار دانشگاه‌های کشور است و پیگیری این اهداف مستلزم طراحی برنامه‌های جدید برای توسعه دیپلماسی علمی دانشجویی است. مطابق با آخرین اهداف کمی در برنامه‌های توسعه جمهوری اسلامی، جذب ۷۵ هزار دانشجو (معادل حدود ۲ درصد دانشجویان داخلی کشور) پیش‌بینی شده است؛ این پیش‌بینی اگرچه تا حدودی به واسطه شرایط آموزش‌های مجازی در کشور محقق شده است اما از سویی ناپایدار و از سوی دیگر به صورت هدفمند صورت نمی‌پذیرد؛ این مهم در شرایطی است که از سویی پیش‌بینی می‌شود جمعیت دانشجویان بین‌المللی سراسر جهان در سال ۲۰۲۵ به بیش از ۸ میلیون نفر و تا سال ۲۰۳۰ میلادی به بیش از ۱۰ میلیون دانشجوی بین‌المللی افزایش پیدا کنند و از سوی دیگر در حال حاضر بیش از دو سوم دانشجویان بین‌المللی از آسیا روانه دانشگاه‌های کشورهای دیگر می‌شوند.

آخرین تحولات در رصد جریان‌های مهاجرت‌های علمی دانشجویی نشان می‌دهد طی یک دهه گذشته روند مهاجرت‌ها از غرب به شرق گسترش یافته و کشورهای نظیر ترکیه، مالزی، امارات متحده عربی، عربستان و اردن بر خلاف ظرفیت‌ها و زیرساخت‌های علمی خود توانسته‌اند طی ۱۰ سال گذشته پیشرفت‌های بسیار مهمی را در حوزه جذب دانشجویان بین‌المللی به خود اختصاص دهند؛ در همین حال، افزون بر دستاوردهای فرهنگی و سیاسی، جذب دانشجویان بین‌المللی در کشور، دستاوردهای اقتصادی قابل توجهی دارد و سهم آموزش عالی ایران از گردش ۵۰۰ میلیارد دلاری بازار دانشجویان بین‌المللی در اقتصاد جهانی با فرض دستیابی به فقط نیم درصد از این روند، می‌تواند سالیانه بیش از ۲ میلیارد دلار برآورد شود.

❁ اهداف دیپلماسی علمی دانشجویی سازمان امور دانشجویان ❁

- ایجاد موازنه در جریان مهاجرت‌های علمی دانشجویان ایران و منطقه
- الهام‌بخشی در جهان اسلام و تولید قدرت نرم و چانه‌زنی در عرصه بین‌المللی
- ایجاد مرجعیت زبان فارسی در جهان از طریق مرجعیت علمی
- کمک به تولید علم و افزایش درآمدهای ارزی
- افزایش حضور موثر در بازارهای علم و فناوری منطقه‌ای و بین‌المللی
- مدیریت جریان ایران‌هراسی و اسلام‌هراسی در نظام‌های دانشگاهی جهان
- هم‌افزایی با کشورهای حوزه تمدنی، کشورهای عضو پیمان عدم تعهد، کشورهای D8 و بریکس

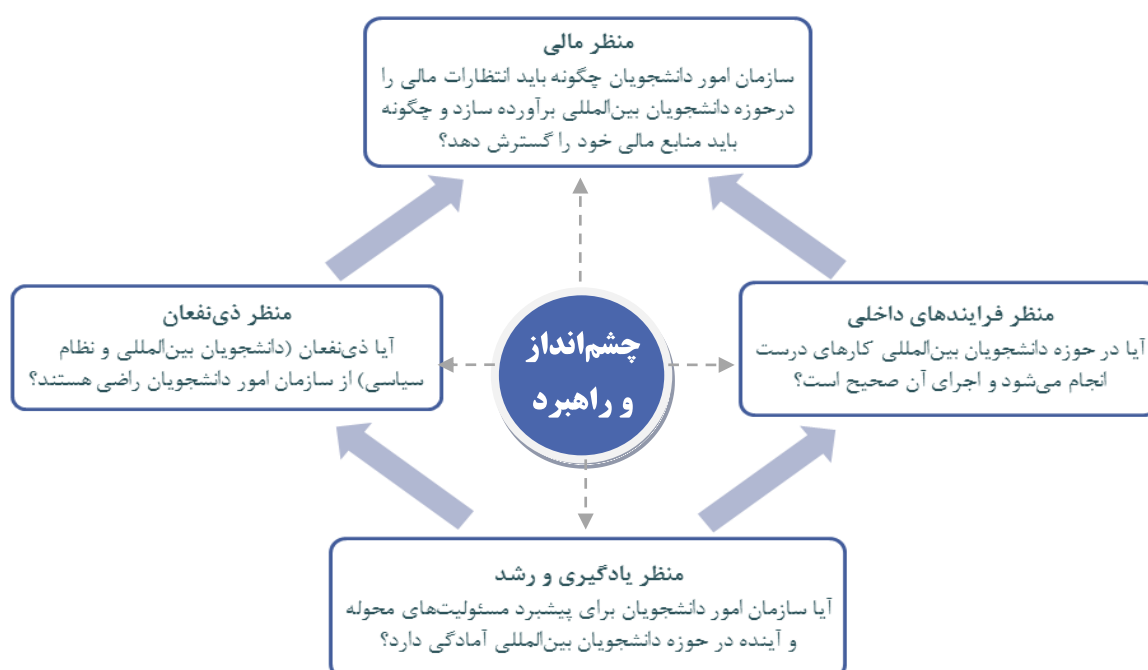
❁ ماموریت سازمان امور دانشجویان در حوزه دیپلماسی علمی دانشجویی ❁

افزایش مداوم اعتبار و سرمایه اجتماعی نظام جمهوری اسلامی ایران در بین دانشگاه‌های برتر منطقه و جهان از طریق ایجاد ظرفیت علمی و اعتمادسازی در بین دانشجویان بین‌المللی به همراه فراهم‌سازی زمینه‌های لازم به منظور **جذب ۲۵۰ هزار دانشجو**، ماموریت سازمان امور دانشجویان وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در افق سال ۱۴۰۴ هجری شمسی خواهد بود.

❁ ملاحظات روشی در تدوین سند توسعه دیپلماسی علمی دانشجویان ❁

تبدیل آرمان‌ها به بهبود کارکردها به ویژه در حوزه دیپلماسی علمی با تاکید بر افزایش ظرفیت جذب دانشجویان بین‌المللی، مستلزم اقداماتی عملیاتی و روشمند در برنامه‌ریزی‌ها است. مطابق با شیوه کارت امتیازی متوازن (BSC) مناظر «ذی‌نفعان»، «مدیریت مالی»، «فرایندهای داخلی» و «رشد و یادگیری» از مهمترین مناظر و چشم‌اندازهایی هستند که در تدوین راهبرد ویژه این دانشجویان در چارچوب توسعه دیپلماسی علمی باید مورد توجه باشد. در همین حال استفاده از تجربیات منحصر به فرد راینزان علمی ادوار جمهوری اسلامی ایران، مدیران سازمان امور دانشجویان و آثار پژوهشگران حوزه علم، فناوری و دانشجویان بین‌المللی از طریق روش «تحلیل محتوای متعارف» از ابتکارهای روشی این کار بوده است.

مهمترین مسائل در مناظر ۴ گانه BSC در مدل مفهومی زیر به تصویر کشیده است. همانطور که مشاهده می‌شود، چشم‌انداز و راهبرد، هسته مرکزی روش ارزیابی متوازن است. با استفاده از این چارچوب، روش ارزیابی متوازن، چشم‌انداز و راهبرد سازمان را به اهداف کلی، شاخص‌هایی برای سنجش اهداف، اهداف کمی برای شاخص‌ها و برنامه‌ها و ابتکارات اجرایی جهت تحقق آنها ترجمه می‌کند.

❁ تفکیک چهار منظر ذی نفعان؛ مدیریت مالی، فرایندهای داخلی؛ رشد و یادگیری ❁

منظر ذی نفعان (دانشجویان بین المللی): در سازمان امور دانشجویان، یکی از ذی نفعان اصلی «دانشجویان» هستند و مهمترین برنامه برای دانشجویان بین المللی اتخاذ راهبردهایی است که منجر به ایجاد تنوع و افزایش جذابیت و ادراک مناسب تری از تجربه زیسته در ایران شود. از این منظر باید برنامه های متوازن در حوزه های رفاهی، فرهنگی، سلامت و ورزشی درباره این دانشجویان مورد توجه ویژه قرار بگیرد. در همین حال یکی دیگر از ذی نفعان اصلی سازمان، نظام سیاسی و حاکمیت است که انتظار دارد بر حسب وظایفی که طبق قانون بر عهده این سازمان گذاشته شده است، برنامه ریزی های این سازمان منجر به پیشبرد اهداف عالی نظام جمهوری اسلامی ایران به ویژه در نمایان سازی مرجعیت و مزیت های دانشگاه های کشور شود.

منظر مالی: بسیاری از مشکلات دانشگاه ها وابستگی شدید آنها به بودجه دولتی است و کاهش بودجه ها و اعتبارات دولتی، دانشگاه ها را به کانون های روزمرگی بدل کرده است. تقویت منابع مالی و رفاهی دانشگاه ها مستلزم برنامه ریزی های دقیق، شناخت زیست بوم های مرتبط و همچنین تلاش برای کاهش هزینه ها از طریق توسعه روابط بین المللی است. مهمترین راهبردها در این حوزه باید راهبردهایی باشند که هزینه ها را کاهش و منافع جمعی را به نفع دانشجویان بین المللی افزایش دهد.

منظر فرآیندهای داخلی: از منظر فرایندهای داخلی باید مشخص شود چه روال هایی برای نیل به اهداف راهبردی ضروری است؛ بر این اساس، اقداماتی نظیر تقویت ساز و کار سنجش نظرات، مطالعه مداوم نیازها، آسیب ها، ساماندهی نظام اداری و هماهنگ سازی نهادهای متولی امور دانشجویان بین المللی شاغل به تحصیل در دانشگاه ها باید مورد توجه قرار باشد؛ اصلاح فرایندهای داخلی در چارچوب این منظر افزون بر چابک سازی و رفع موانع پیشین موجب مدیریت صحیح هزینه ها و بهبود بودجه ریزی عملیاتی در همه سطوح خواهد شد.

منظر رشد و یادگیری: سرانجام ارتقای مهارت های زندگی، شبکه سازی، توسعه زیرساخت های مجازی و کالبدی و ایجاد بسترهای کارآفرینی های اجتماعی در عرصه بین المللی، منظر «رشد و یادگیری» را تشکیل می دهند که خروجی این روند افزون بر فراهم سازی زمینه های نوآوری در کشور موجب افزایش دلبستگی دانشجویان بین المللی به جمهوری اسلامی ایران و همچنین افزایش توجه دانشجویان بین المللی به دانشگاه های کشور خواهد شد.

❁ راهبردهای عملیاتی در پیشبرد دیپلماسی علمی دانشجویی ❁

مطابق بررسی های متعدد میدانی، مصاحبه با کارکنان سازمان امور دانشجویان، مروری بر ده ها پژوهش دانشگاهی با موضوع دانشجویان بین المللی در ایران نشان داد که بخش قابل توجهی از برنامه ریزی های این سازمان در گذشته با وجود زحمات زیاد متولیان، همچنان با نیازها و آرمان ها تفاوت های معنادار و قابل تاملی دارد که بر این اساس باید اقدامات متنوع، اثربخش و جدیدی انجام شود؛ لازم به توضیح است

در فرآیند تدوین برنامه‌های جدید، اسناد بالادستی، مقررات و آیین‌نامه‌های مرتبط با مسائل دانشجویان بین‌المللی دانشگاه شامل دیدگاه‌های فرهنگی امامین، مصوبات برنامه‌های پنجم و ششم در حوزه آموزش عالی و فرهنگ، نقشه مهندسی فرهنگی کشور، سند دانشگاه اسلامی، سند نقشه جامع علمی کشور، سند تحول دولت مردمی، سند دانشگاه اسلامی، سند جامع روابط علمی بین‌المللی دیده شد. در این چارچوب بعد از جمع‌بندی مطالعات و تحقیقات صورت گرفته بیش از ۵۰ مؤلفه دربرگیرنده نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدید در حوزه دانشجویان بین‌المللی استخراج و در ماتریس SWOT، استقرار یافت. در مرحله بعدی بر اساس اولویت‌ها و مقایسه عوامل داخلی و خارجی با یکدیگر، راهبردهای SO، WO، ST، WT تعیین و در نهایت اقدامات مورد نیاز برای انجام راهبردهای مورد نظر مشخص شد. در این بخش بر اساس رویکرد «کارت امتیازی متوازن» مفاهیم در قالب مضامین و مناظر راهبردی تعیین و نقشه راه تحقق و توسعه دیپلماسی علمی دانشجویی ترسیم شد. افزون بر این سندهای عملکردی نیز تعیین شدند و در نهایت سر فصل مهمترین اقدامات راهبردی در حوزه دانشجویان بین‌المللی به شرح ذیل تدوین شد:

✿ مضامین راهبردی ✿

مضامین راهبردی، به مثابه میثاق‌نامه و دانش و باور ضمنی مجریان اسناد راهبردی است که در صورت انتخاب درست آنان منجر به بهبود مدیریت و تضمین درونی تحقق اهداف عالی می‌شوند؛ در این چارچوب مضامین راهبردی زیر در پیشبرد تمامی برنامه‌های راهبردی در حوزه دیپلماسی علمی دانشجویی سازمان امور دانشجویان مورد تاکید است و همه تصمیم‌گیران و مجریان راهبردها در پیشبرد برنامه‌های عملیاتی خود باید این مضامین را به صورت ویژه مورد توجه قرار دهند:

- الهام‌بخشی و حرکت به سوی تحقق مرجعیت علمی
- تحول‌گرایی و ایجاد تنوع در روش‌های جذب دانشجویان بین‌المللی
- حفظ کرامت انسانی دانشجویان بین‌المللی

منظر	اولویت راهبردی	ذی نفعان (دانشجویان بین‌المللی) برنامه‌های عملیاتی
ذی نفعان (حاکمیت)	نمایان‌سازی مرجعیت و مزیت‌های دانشگاه‌های ایران در عرصه‌های بین‌المللی	<p>بازنگری و ایجاد تنوع و هدفمندی در الگوی جذب دانشجویان بین‌المللی</p> <p>توسعه همکاری با ریزنان علمی، ریزنان فرهنگی، بازرگانی و ریزنان فناوری جمهوری اسلامی</p> <p>هدایت، نظارت و تشویق دانشجویان ایرانی برای فعالیت در حوزه دیپلماسی علمی دانشجویی</p> <p>برنامه توسعه مبادله دانشجو با کشورهای همسو و بهین دوست</p> <p>برنامه توسعه روابط دانشجویی با کشورهای اسلامی و قدرت‌های نوظهور (بریکس، D8، ...)</p> <p>ایجاد وحدت رویه و ساماندهی اعطای بورس‌های علمی، آموزشی و تحقیقاتی در ایران</p> <p>برگزاری کارگاه، همایش و جشنواره‌های بین‌المللی با محوریت جذب دانشجویان بین‌المللی</p> <p>تبلیغات رسانه‌ای از شبکه‌های برون‌مرزی و برگزاری کارگاه‌ها و نمایشگاه‌های معرفی</p> <p>مزیت‌های دانشگاه‌ها و موسسات آموزشی و پژوهشی کشور در خارج از ایران</p> <p>توسعه همکاری با پارک‌های علم و فناوری در حوزه دانشجویان بین‌المللی</p>
منظر	اولویت راهبردی	برنامه‌های عملیاتی
ذی نفعان (دانشجویان بین‌المللی)	ایجاد و افزایش جذابیت تحصیل در ایران برای دانشجویان بین‌المللی	<p>تسریع خدمات کنسولی، فراهم‌سازی امکان تنظیم اسناد سجلی، توسعه همکاری‌ها با پلیس</p> <p>گذرنامه و افزایش هماهنگی سازمان با اداره کل امور اتباع و مهاجرین خارجی</p> <p>کاهش هزینه‌های تحصیلی و ایجاد تنوع در روش‌های پذیرش دانشجویان بین‌المللی</p> <p>بهبود و استانداردسازی اسکان دانشجویان بین‌المللی در خوابگاه‌های دانشجویی</p> <p>تسهیل و تسریع فرایندهای ثبت‌نام دانشجویان بین‌المللی در ایران</p> <p>اعطای تسهیلات مالی، وام و ایجاد فرصت‌های اشتغال هدفمند برای دانشجویان بین‌المللی</p> <p>تخصیص سرانه فرهنگی به دانشگاه‌ها به منظور ساماندهی خدمات فرهنگی (اردوها، گشت‌ها، برنامه‌های جنبی و...) به دانشجویان بین‌المللی</p> <p>ایجاد خدمات ویژه مشاوره روانشناختی به دانشجویان بین‌المللی از طریق مراکز مشاوره</p> <p>ساماندهی و بهبود خدمات مالی (بانک و بیمه) به دانشجویان بین‌المللی</p> <p>ساماندهی خدمات ارتباطی (تلفن همراه و اینترنت) به دانشجویان بین‌المللی</p> <p>ساماندهی و تاسیس اتحادیه‌ها و کانون‌های دانش‌آموختگان بین‌المللی به تفکیک کشورها با هماهنگی وزارت کشور</p> <p>تدوین راهنمای تحصیل و معرفی دانشگاه‌ها برتر کشور در تارنمای واحد تحصیل در ایران</p>

منظر	اولویت راهبردی	برنامه‌های عملیاتی
تامین منابع مالی	جذب منابع مالی و ظرفیت‌های آزاد در حوزه دانشجویان بین‌المللی	<p>شناسایی دقیق زیست‌بوم و نهادهای موازی در حوزه دیپلماسی علمی دانشجویی ایران</p> <p>ساماندهی میزان شهریه دانشجویان شهریه‌پرداز بین‌المللی در کشور با هدف افزایش جذابیت برای دانشجویان بین‌المللی</p> <p>جذب دانشجویان شهریه‌پرداز از طریق ایجاد دوره‌های مجازی متمرکز در دانشگاه‌های برتر کشور</p> <p>ایجاد دوره‌های آموزشی مشترک با دانشگاه‌های معتبر بین‌المللی</p> <p>ارزیابی و استفاده از ظرفیت کمک‌های مالی سازمان‌های بین‌المللی در حوزه دانشجویان بین‌المللی</p> <p>طراحی کنکور بین‌المللی برای جذب دانشجو در ایران با همکاری سازمان سنجش؛</p> <p>ایجاد دفاتر کارگزاری و بازاریابی بین‌المللی دانشجو در کشورهای هدف</p> <p>ایجاد سازوکارهای تشویقی برای جذب دانشجویان بین‌المللی در دانشگاه‌های کشور از طریق برگزاری جشنواره برترین‌های کشور به منظور افزایش موثر مشارکت دانشگاه‌های کشور در حوزه جذب دانشجویان بین‌المللی</p> <p>استفاده از ظرفیت‌های مازاد خوابگاهی و آزمایشگاهی دانشگاه‌های کشور برای پوشش نیازهای دانشجویان بین‌المللی</p> <p>توسعه تعامل با صادرکنندگان بخش خصوصی، بنگاه‌ها و کارخانجات دولتی و غیردولتی (بازاریابی بین‌المللی محصولات و خدمات از طریق دانشجویان بین‌المللی در قبال حمایت از دانشجویان بین‌المللی)</p> <p>استفاده از ظرفیت وقف و خیران در جذب دانشجویان بین‌المللی</p> <p>توسعه استفاده از ظرفیت سازمان‌های بین‌المللی و مردم‌نهاد در جهان اسلام (با تاکید بر جذب دانشجویان شیعه)</p> <p>استفاده از ظرفیت‌های معطل نهادهای انقلابی برای اجاره یا ساخت‌وساز فضاها و خوابگاهی ویژه دانشجویان بین‌المللی</p>

منظر	اولویت راهبردی	برنامه‌های عملیاتی
اصلاح فرایندهای داخلی	ساماندهی نظام اداری و ایجاد انگیزش برای جذب دانشجویان بین‌المللی	<p>تدوین سرفصل آموزشی با محوریت «بین‌المللی‌شدن» و آموزش مداوم کارکنان سازمان امور دانشجویان کشور و معاونت‌های دانشجویی دانشگاه‌های کشور (دوره‌های مجازی آموزشی)</p> <p>حمایت‌های ویژه از اعضای هیات علمی دانشگاه‌ها برای جذب دانشجوی بین‌المللی</p> <p>حمایت‌های ویژه مالی، اداری، دیپلماتیک از دانشگاه‌های دارای مجوز جذب دانشجوی بین‌المللی</p> <p>رقابتهای سازشی شهریه دانشجویان بین‌المللی و ایجاد نظام رتبه‌بندی و اعطای جایزه ملی (ثریا) به دانشگاه‌های برتر کشور بر حسب نحوه ارائه خدمات بین‌المللی به دانشجویان</p> <p>بازنگری و بروزرسانی و ایجاد وحدت رویه در آیین‌نامه‌ها، ضوابط و مقررات دانشجویان بین‌المللی</p> <p>تولید محتوا برای معرفی ظرفیت دانشگاه‌های ایران در حوزه جذب دانشجویان بین‌المللی</p> <p>افزایش سازوکارهای نظارتی اثربخش و ساماندهی موسسات جذب دانشجو</p> <p>ایجاد کارگروه و اتاق فکر برای تدوین و آماده‌سازی پیش‌نویس طرح‌ها و لوایح قانونی ویژه دانشجویان بین‌المللی به منظور تصویب در مراجع قانون‌گذاری کشور</p> <p>ماموریت‌گرایی و آمایش نظام پذیرش دانشجو بین‌المللی در کشور</p> <p>ساماندهی شناسه‌های هویتی و طراحی کارت‌های شناسایی و شماره دانشجویی یکتا ویژه دانشجویان بین‌المللی مقیم ایران</p> <p>ایجاد بانک اطلاعاتی دقیق از دانش‌آموختگان بین‌المللی در ایران و سامانه جامع آماری استعلام برخط آخرین وضعیت دانشجویان بین‌المللی در کشور</p>
	شناسایی نیازها و وضع موجود دانشجویان بین‌المللی	<p>شناسایی و حمایت از شبکه دانشجویان بین‌المللی شاغل به تحصیل در ایران</p> <p>انجام مطالعات کمی و کیفی مداوم طولی از میزان رضایت دانشجویان بین‌المللی به منظور آسیب‌شناسی زیست دانشجویان بین‌المللی در دانشگاه‌های ایران</p> <p>آینده‌پژوهی جغرافیای مهاجرت و جریان جابجایی دانشجویان در جهان و تدوین اطلس سالانه توزیع دانشجویان بین‌المللی در کشور (برون‌سپاری به مراکز معتبر تحقیقاتی کشور)</p> <p>شناسایی روش‌های جذب ورود دانشجویان دکتری و پسادکتری به ایران و تجربیات جذب دانشجو در کشورهای منطقه (برون‌سپاری به مراکز معتبر تحقیقاتی کشور)</p> <p>حمایت از رساله‌ها و پایان‌نامه‌های دانشجویی با محوریت دانشجویان بین‌المللی</p> <p>برنامه جذب و نگهداشت نیروهای نخبه بین‌المللی با تاکید بر دانش‌آموختگان افغانستان</p>

منظر	اولویت راهبردی	برنامه‌های عملیاتی
رشد و یادگیری	ارتقای مهارت‌های علمی فرهنگی دانشجویان بین‌المللی	طراحی سرفصل و اجرای دوره‌های آموزشی سازگاری فرهنگی و اجتماعی و توانمندسازی دانشجویان بین‌المللی در ایران از طریق معاونت‌های دانشجویی (دوره‌های حضوری و مجازی)
		توسعه ظرفیت، ساماندهی و تسهیل آموزش زبان فارسی و ایجاد دوره‌های استاندارد آموزش زبان فارسی به دانشجویان بین‌المللی (مجازی و حضوری)
		ایجاد شبکه بین‌المللی هنرهای تجسمی، فیلم، عکس و تئاتر دانشجویان (طراحی سامانه و با استفاده از امکانات موجود در کشور)
		ایجاد شبکه بین‌المللی مخترعان شاغل به تحصیل در ایران (طراحی سامانه و با استفاده از امکانات موجود در کشور)
		ایجاد شبکه بین‌المللی دانشجویان امداد رسان بدون مرز (با همکاری جمعیت هلال احمر)
		ایجاد فرصت‌های مطالعاتی داخل کشور برای دانشجویان بین‌المللی (تدوین آیین‌نامه برای امکان اعطای فرصت‌های یک ماهه، سه ماهه، شش ماهه و بیشتر)
		فراهم‌سازی و تسهیل دسترسی به فرصت‌های شغلی موقت و کار دانشجویی در دانشگاه‌ها با تاکید بر دانشجویان نخبه بین‌المللی از طریق ایجاد شوراهای صنفی دانشجویان بین‌المللی
		اعطای فرصت‌های ویژه مطالعاتی به اعضای هیأت علمی فارسی‌زبان دانشگاه‌های بین‌المللی برای حضور در دوره‌های پسادکتری و ادامه تحصیل در ایران
		افزایش تفاهم‌نامه‌های همکاری علمی دانشجویی با تاکید بر دانشگاه‌های معتبر جهان اسلام، گروه D8 و کشورهای حوزه بریکس

❁ شیوه نظارت و اجرا ❁

به منظور پیشبرد ۶۰ اقدام اصلی عملیاتی که در قالب ۶ اولویت راهبردی از ۴ منظر برنامه‌ریزی شده است، معاونت بورس و امور دانشجویان بین‌الملل و اداره کل دانشجویان بین‌المللی سازمان امور دانشجویان موظف خواهند بود با ایجاد کارگروه‌های لازم و استفاده بهینه از ظرفیت‌های موجود کشور بسته‌های اجرایی سیاستی را به منظور پیشبرد و به نتیجه رساندن هر کدام از برنامه‌های عملیاتی در بازه‌های زمانی حداکثر ۶ ماهه پیگیری کنند. در این راستا مدیران مذکور ضروری است گزارش پیشرفت اقدامات خود را هر دو هفته یک بار به شورای مدیران سازمان امور دانشجویان ارائه دهند. دفتر نظارت و ارزیابی در سازمان امور دانشجویان نظارت بر حسن اجرای این سند را بر عهده خواهد داشت.

❁ اقدامات حمایتی سازمان امور دانشجویان ❁

اجرای دقیق برنامه‌های راهبردی، مستلزم در نظر گرفتن برنامه‌های زیرساختی و حمایتی است؛ از آنجایی که مطابق دستور ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران در بازدید از وزات علوم، تحقیقات و فناوری، برنامه «افزایش جذب دانشجویان بین‌المللی» به صورت ویژه در دستور کار سازمان امور دانشجویان این وزارتخانه قرار گرفته است با اقدامات حمایتی ذیل تلاش می‌شود افزایش جذب دانشجویان بین‌المللی به رقم ۲۵۰ هزار دانشجو در افق ۱۴۰۴، محقق شود:

- ۱- اصلاح معماری اطلاعات، اصلاحات گرافیکی و بازطراحی صفحات تارنمای سازمان امور دانشجویان؛
- ۲- طراحی و ایجاد تارنمای جامع (STUDY IN IRAN) با ۱۲ زبان زنده دنیا و پشتیبانی مستمر آن در راستای معرفی مزیت‌های تحصیل در ایران، تبلیغ ظرفیت دانشگاهی کشور؛
- ۳- تدوین بانک اطلاعاتی از دانشجویان نخبه بین‌المللی مسلط و علاقمند به تحصیل در ایران و هدایت متقاضیان برای ثبت نام در سامانه مزبور و تسهیل و تسريع در پاسخ به تقاضاها؛
- ۴- اصلاح سامانه مدیریت خبر و انبارش چندرسانه‌ای سازمان امور دانشجویان با مشخصاتی نظیر پوشش کامل چرخه تولید خبری، انبارۀ متمرکز انواع فایل (فیلم، عکس و صدا)، موتور جستجوی قدرتمند با قابلیت فهم زبان‌های بین‌المللی، شباهت‌یابی و مفهوم‌یابی، امکان ایجاد پرونده‌های خبری، ساخت بولتن و خبرنامه، خروجی آمار و گزارش‌ها، نظرسنجی و بایگانی پیشرفته؛
- ۵- توسعه و افزایش همکاری بیشتر با خبرگزاری‌ها و افزایش تولید خبر از تحولات و رویدادهای معطوف به دانشجویان بین‌المللی با هدف گفتمان‌سازی توسعه جذب دانشجویان بین‌المللی در کشور؛
- ۶- توسعه دولت الکترونیک در راستای تسهیل و چابک‌سازی خدمت‌رسانی به دانشجویان بین‌المللی شاغل به تحصیل در کشور به منظور کاهش مراجعات حضوری به سازمان امور دانشجویان؛
- ۷- ساماندهی کانال‌های مداوم ارتباطی با ریزنان علمی، ریزنان فرهنگی، بازرگانی و ریزنان فناوری جمهوری اسلامی ایران به منظور اتخاذ تصمیم‌گیرهای اثربخش؛

❁ شاخص‌های کلیدی عملکرد ❁

به منظور تحقق اهداف راهبردی مندرج در این سند و فرایندهای عملیاتی مستخرج از آن‌ها ضروری است خروجی برخی از مهمترین اقدامات قابل اندازه‌گیری و سنجش شوند. با انتخاب شاخص‌های کلیدی عملکرد (KPI) می‌توان نحوه پیشرفت برنامه‌های عملیاتی را در بازه زمانی مشخص رصد کرد و با تمرکز بر دستاوردها و خروجی نهایی از میزان مطلوبیت عملکرد سازمان اطمینان حاصل کرد. در این سند به ازای برخی برنامه‌های عملیاتی، شاخص‌های کلیدی عملکرد پیش‌بینی شده است که برای سنجش میزان اثربخشی برنامه و اقدامات تدوین شده، پرسش‌هایی را برای سنجش انتظارات ذی‌نفعان و فهم میزان دستیابی به اهداف و اولویت‌های راهبردی، مشخص می‌کند؛ لازم به توضیح است بخشی از ارزیابی و نظارت بر این سند مستلزم جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها با روش‌های کیفی خواهد بود.

شاخص‌های کلیدی ارزیابی عملکرد (KPI) به تفکیک مناظر:

شاخص ارزیابی عملکرد از منظر ذی‌نفعان					توضیحات
(حاکمیت)					شاخص محاسبه
۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳	۱۴۰۴		
					تعداد بورس اعطایی به دانشجویان بین‌المللی در ایران
					بهبود جایگاه ایران در پذیرش دانشجویان بین‌المللی در جهان
					تعداد مبادله دانشجو با کشورهای جهان
					تعداد تفاهم‌نامه‌های اجرایی شده با کشورها در حوزه دانشجویان بین‌المللی
					تعداد نمایشگاه‌های معرفی مزیت‌های آموزش عالی ایران در خارج از کشور

شاخص ارزیابی عملکرد از منظر ذی‌نفعان					توضیحات
(دانشجویان بین‌المللی)					شاخص محاسبه
۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳	۱۴۰۴		
					فضای خوابگاهی استاندارد برای دانشجویان بین‌المللی در کشور
					میزان رضایت دانشجویان بین‌المللی از خدمات آموزشی و پژوهشی در ایران
					میزان رضایت دانشجویان بین‌المللی از خدمات بیمه‌ای در ایران
					میزان رضایت دانشجویان بین‌المللی از خدمات بانکی در ایران
					میزان رضایت دانشجویان بین‌المللی از خدمات تلفن همراه در ایران
					میزان رضایت دانشجویان بین‌المللی از خدمات کنسولی در ایران
					میزان رضایت دانشجویان بین‌المللی از خدمات فرهنگی و اجتماعی در ایران

شاخص ارزیابی عملکرد از منظر منابع مالی					توضیحات
۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳	۱۴۰۴		شاخص محاسبه
					میزان جذب کمک از سازمان‌های بین‌المللی در حوزه دانشجویان بین‌المللی
					میزان شهریه دریافتی در کشور از محل جذب دانشجویان بین‌المللی
					میزان جذب کمک از سازمان‌های غیردولتی در حوزه دانشجویان بین‌المللی
					میزان جذب کمک از محل وقف نیکوکاران در حوزه دانشجویان بین‌المللی

شاخص ارزیابی عملکرد از منظر اصلاح‌فرایندها					توضیحات
۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳	۱۴۰۴		شاخص محاسبه
					میزان ساعات آموزشی به کارکنان در حوزه بین‌المللی‌شدن (نفر/ساعت)
					تعداد مجوزهای صادره برای موسسات جذب دانشجو در کشور
					توانید محتوا به زبان‌های بین‌المللی در تارنمای سازمان امور دانشجویان
					تعداد دانشجویان بین‌المللی مقطع کارشناسی‌ارشد در ایران
					تعداد دانشجویان بین‌المللی مقطع دکتری در ایران
					تعداد پژوهشگران بین‌المللی پسادکتری در ایران

شاخص ارزیابی عملکرد از منظر رشد و یادگیری					توضیحات
۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳	۱۴۰۴	شاخص محاسبه	عملیات به تفکیک سال
				نفر	تعداد ثبت‌نام‌های مجازی دانشجویان بین‌المللی در دوره‌های آموزش زبان فارسی
				نفر	تعداد ثبت‌نام‌های حضوری دانشجویان بین‌المللی در دوره‌های آموزش زبان فارسی
				نفر	تعداد دانش‌آموختگان قطعی بین‌المللی در کشور
				نفر	تعداد دانشجویان بین‌المللی عضو کانون‌ها و انجمن‌های علمی دانشجویی
				نفر	تعداد فرصت‌های مطالعاتی کوتاه مدت به دانشجویان بین‌المللی
				عدد	تعداد آثار فرهنگی تولیدی دانشجویان بین‌المللی در ایران

پیوست‌ها و ضمائم

نتایج تحلیل محتوای مصاحبه‌ها با صاحب‌نظران دانشگاهی و راین‌ان علمی ادوار برای افزایش جذب دانشجویان بین‌المللی (به تفکیک حوزه اجرایی)

عنوان طبقه	زیر طبقه
پژوهشی و برنامه‌ریزی	<ul style="list-style-type: none"> طراحی کنکور ایرانی برای پذیرش دانشجویان بین‌المللی توسعه ظرفیت آموزش مجازی زبان فارسی ایجاد بانک اطلاعاتی و تمرکز بر اساتید سرآمد بین‌المللی در ایران شناسایی دقیق زیست‌بوم و نهادهای موازی در حوزه دیپلماسی علمی ایران هماهنگ‌سازی بین متولیان پذیرش دانشجویان بین‌المللی در کشور ماموریت‌گرایی و آمایش نظام پذیرش دانشجو بین‌المللی در کشور (شمال، جنوب، غرب، شرق و مرکز هر کدام از چه کشورهایی) ترجمه معکوس مقالات اثربخش فارسی در نشریات معتبر علمی تولید محتوا و بارگذاری مجموعه کامل راهنمای تحصیل در ایران رتبه‌بندی دانشگاه‌ها بر اساس توان جذب دانشجوی بین‌المللی تدوین تجربه زیسته دانشجویان بین‌المللی خارج از ایران امکان‌سنجی جذب دانشجو در بستر خانواده‌ای ایرانی داوطلب تدوین تجربه زیسته دانشجویان بین‌المللی شاغل به تحصیل در ایران طرح پژوهشی نحوه جذب دانشجویان بین‌المللی از سوی ترکیه، مالزی و امارات و عربستان سعودی آینده‌پژوهی جغرافیای مهاجرت و جریان جابجایی دانشجویان در جهان اجرای پژوهش‌های طولی در حوزه دانشجویان بین‌المللی امکان‌سنجی ایجاد دانشگاه تربیت‌مدرس بین‌المللی شناسایی مزیت‌های علمی کشور برای جذب دانشجوی بین‌المللی (پیوند کبد و...)
	<ul style="list-style-type: none"> عقد تفاهم‌نامه تبادل و جذب دانشجو با کشورهای هدف ارتباط با افراد و گروه‌های ویژه در منطقه و جهان برای جذب دانشجو جلب همکاری سفرا و نمایندگان سایر کشورها در ایران هماهنگی تسهیل فرایند پذیرش دانشجویان بین‌المللی در کشور هماهنگی برای تحصیل مدیران، مسئولان و فرزندان دیپلمات‌های خارجی ساماندهی ماموران اطلاعات علمی جمهوری اسلامی ایران تبادل بورس دولت ایران با سایر کشورها (مبتنی بر دولت‌های بهین‌دوست)
سیاسی، تأمینی و امنیتی	

تقنینی و سیاستگذاری

- رفع تعارض منافع در پذیرش دانشجو بین وزارت علوم و بهداشت
- رتبه‌بندی، توجیه و کمک به دانشگاه‌ها برای افزایش جذب دانشجویان بین‌المللی
- تدوین شیوه‌نامه جذب اساتید پیوسته و وابسته
- ایجاد امکان صدور مجوز به اتباع خارجی برای ایجاد موسسات جذب دانشجو در ایران
- تدوین و انعکاس مقررات و شرایط تحصیل در ایران به دانشجویان بین‌المللی با همکاری موسسات جذب
- تدوین شیوه‌نامه نظارت بر موسسات اعزام دانشجو
- شیوه‌نامه ساماندهی موسسات جذب دانشجو برای تحصیل در ایران
- شیوه‌نامه تسهیل فرایند تایید مدارک تحصیلی در ایران
- ایجاد دانشگاه مجازی بین‌المللی با بهره‌گیری از ظرفیت‌های عالی کشور
- رایزنی برای معتبر شدن مدارک دانشگاه‌های ایرانی
- تنظیم سازوکار پذیرش دانشجو به زبان کشور هدف
- بهبود سازوکار اطلاع‌رسانی بورس‌های دول

اقتصادی و زیربنایی

- رقابتی‌سازی شهریه‌های دانشگاه‌های ایرانی با دانشگاه‌های منطقه
- ایجاد زمینه برای تاسیس شرکت‌های دانش بنیان با مشارکت دانشجویان بین‌المللی
- دعوت از تورهای دانشجویی کشورهای همسایه و همسو به ایران
- تقویت اقتصاد گردشگری علمی و آموزشی در دانشگاه‌های ایران
- پیگیری امور بانکی دانشجویان بین‌المللی
- پیگیری امور بیمه دانشجویان بین‌المللی
- نمایشگاه دستاوردهای علمی-تجاری جمهوری اسلامی ایران (با مشارکت اتاق بازرگانی)
- جذب حمایت از سازمان‌های بین‌المللی در قبال بورس دانشجویان کشورهای جنگ‌زده
- اقدامات زیرساختی در ایجاد خوابگاه با استاندارد پذیرش بین‌المللی
- ضرورت ورود بخش خصوصی به پذیرش دانشجو
- فعال سازی ظرفیت کار دانشجویی برای دانشجویان بین‌المللی و جذاب کردن کار دانشجویی در ایران

<p>فرهنگی و اجتماعی</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ایجاد اتاق ایران در دانشگاه‌های منطقه و جهان • حمایت از توسعه کرسی‌های زبان و ادبیات فارسی • هماهنگی با مدارس ایرانی خارج از کشور برای جذب دانشجویان بین‌المللی • استفاده از ظرفیت اتحادیه انجمن‌های اسلامی دانشجویان خارج از کشور • تولید محتوای چندرسانه‌ای جذاب و هدفمند برای تحصیل در ایران • تبلیغات برای دانشگاه‌های ایرانی با استفاده از ظرفیت رسانه‌ای پرس تی وی و العالم • فعال‌سازی شبکه دانشجویان بین‌المللی در ایران برای معرفی دانشجویان جدید • کارگاه‌های آموزش بین‌المللی شدن به دانشگاه‌های ایرانی • ایجاد شبکه‌های دوستی و پویش‌های بین‌المللی • توسعه بانک‌های اطلاعاتی از دانش‌آموختگان بین‌المللی در ایران • ایجاد شبکه کارگزاری جذب دانشجوی بین‌المللی
<p>وظایف دانشگاه‌ها، پژوهشکده‌ها و مراکز همکاری‌های بین‌المللی وزارت علوم</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ایجاد وبسایت‌های مناسب اطلاع‌رسانی به زبان انگلیسی و عربی • توسعه و ایجاد مدارس و دوره‌های کوتاه تابستانی و زمستانی به زبان انگلیسی و عربی • توسعه روابط با انجمن‌های بین‌المللی و اتحادیه‌های دانشگاهی معتبر منطقه و جهان • توسعه هدفمند فرصت‌های مطالعاتی استادان و دانشجویان دکتری ایرانی با هدف معرفی دانشگاه‌های کشور • توسعه روابط با دانشگاه‌های کشورهای فارسی زبان • توسعه پژوهشکده‌های ماموریت محور چند ملیتی • طراحی بسته‌های آموزشی و تولید سرفصل‌های درسی به زبان‌های انگلیسی و عربی • شناسایی و شبکه‌سازی اساتید ایرانی مقیم دانشگاه‌های خارج از کشور • دعوت از سفرای کشورها به دانشگاه‌ها • ایجاد شبکه‌های فناوری (با کمک پارک‌ها)

مسایل راهبردی توسعه دیپلماسی علمی دانشجویی در اسناد بالادستی

نام سند	بند مرتبط
اسناد سطح کلان (سیاست ها و قوانین)	<p>سیاست های ابلاغی علم و فناوری مقام معظم رهبری</p> <p>۱-۲) ارتقای جایگاه جهانی کشور در علم و فناوری و تبدیل ایران به قطب علمی و فناوری جهان اسلام.</p> <p>۶) گسترش همکاری و تعامل فعال، سازنده و الهام بخش در حوزه علم و فناوری با سایر کشورها و مراکز علمی و فنی معتبر منطقه ای و جهانی بویژه جهان اسلام همراه با تحکیم استقلال کشور</p> <p>۱-۶) توسعه صنایع و خدمات مبتنی بر علوم و فناوری های جدید و حمایت از تولید و صادرات محصولات دانش بنیان و متکی بر فناوری های بومی بویژه در حوزه های دارای مزیت و ظرفیت، با اصلاح امر واردات و صادرات کشور</p> <p>۳-۶) استفاده از ظرفیت های علمی و فنی ایرانیان مقیم خارج و جذب متخصصان و محققان برجسته سایر کشورها به ویژه کشورهای اسلامی حسب نیاز</p> <p>۴-۶) تبدیل ایران به مرکز ثبت مقالات علمی و جذب نتایج پژوهش های محققان، نخبگان علمی و نوآوران سایر کشورها بویژه جهان اسلام.</p> <p>۴) تقویت عزم ملی و افزایش درک اجتماعی نسبت به اهمیت توسعه علم و فناوری</p> <p>۴-۱) تقویت و گسترش گفتمان تولید علم و جنبش نرم افزاری در کشور</p> <p>۴-۲) ارتقای روحیه نشاط، امید، خودباوری، نوآوری نظام مند</p> <p>۴-۵) احیای تاریخ علمی و فرهنگی مسلمانان و ایران و الگوسازی از مفاخر و چهره های موفق عرصه علم و فناوری</p>
سند چشم انداز	<p>* توانایی در تولید علم و فناوری، متکی بر سهم برتر منابع انسانی و سرمایه ای اجتماعی در تولید ملی.</p> <p>* جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه ی آسیای جنوب غربی (شامل آسیای میانه، قفقاز، خاورمیانه و کشورهای همسایه) با تأکید بر جنبش نرم افزاری و تولید علم....</p>
برنامه ششم	<p>ماده ۶۶ و جداول ذیل آن برای افزایش سهم دانشجویان خارجی از ۰٫۸ به میزان ۱٫۸ درصد در مقایسه با دانشجویان داخل کشور</p>

	سند جامع روابط علمی بین المللی	<p>۱) تقویت و بهره برداری از ظرفیت سفارتخانه ها، رایزنی های فرهنگی و سایر نهادهای فعال در عرصه بین المللی برای توسعه هوشمند نظام روابط علمی بین المللی.</p> <p>۲) طراحی و پیاده سازی سامانه امن ثبت اطلاعات، رصد، پایش و ارزیابی روابط علمی بین المللی کشور.</p> <p>۳) تعیین ضوابط و تسهیل هدفمند عضویت و نقش آفرینی تأثیرگذار سازمان ها و نهادهای دولتی و غیردولتی، مراکز علوم دینی، انجمن های علمی و صنفی، پژوهشگران و فناوران در مجامع و رویدادهای علمی بین المللی.</p> <p>۴) تعیین چارچوب و ضوابط ارائه و نشر دستاوردهای مهم و برون دادهای علمی اولویت دار در عرصه های بین المللی از طرق مختلف از قبیل پایگاه ها و بانک های اطلاعاتی، شبکه های اجتماعی، مقالات، شناخت نامه ها، پایان نامه ها، کنفرانس ها و رویدادهای کارآفرینی به منظور رعایت منافع ملی و ایجاد فضای امن ارتباطی.</p> <p>۵) توسعه بازار محصولات و خدمات علمی و فناوری به ویژه دانش بنیان در کشورهای هدف کمک های علمی و فناوری به کشورها و جوامع همسو با بهره گیری هدفمند از دیپلماسی و کمک های توسعه ای کشور.</p> <p>۶) توسعه و به کارگیری روش ها و ابزارهای ترویج زبان فارسی به منظور ارتقای جایگاه زبان فارسی در بین زبان های بین المللی علمی.</p> <p>۷) ساماندهی، حمایت و هدفمند کردن پذیرش دانشجویان غیرایرانی و اخذ بورس های تحصیلی و فرصت های مطالعاتی خارج از کشور مبتنی بر اولویت های تعیین شده در اسناد بالادستی نظام.</p>
اسناد سطح کلان (سیاست ها و قوانین)	سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی	<p>۲: پیمایش اقتصاد دانش بنیان، پیاده سازی و اجرای نقشه جامع علمی کشور و ساماندهی نظام ملی نوآوری به منظور ارتقاء جایگاه جهانی کشور و افزایش سهم تولید و صادرات محصولات و خدمات دانش بنیان و دستیابی به رتبه اول اقتصاد دانش بنیان در منطقه.</p> <p>۳: تبیین ابعاد اقتصاد مقاومتی و گفتمان سازی آن بویژه در محیط های علمی، آموزشی</p> <p>۴: شناسایی و به کارگیری ظرفیت های علمی، فنی و اقتصادی برای دسترسی به توان آفندی و اقدامات مناسب</p>

اهداف کلان نظام علم و فناوری در کشور

- ۱- دستیابی به جایگاه اول علم و فناوری در جهان اسلام و احراز جایگاه برجسته علمی و الهام بخشی در جهان.
- ۲- احراز مرجعیت علمی در جهان.
- ۶- ارتقای جایگاه زبان فارسی در بین زبانهای بین المللی علمی.
- ۷- کمک به ارتقای علم و فناوری در جهان اسلام و احیای موقعیت محوری و تاریخی ایران در فرهنگ و تمدن اسلامی.
- ۸- گسترش همکاری در حوزه های علوم و فناوری با مراکز علمی معتبر بین المللی.

راهبرد کلان ۹: تعامل فعال و اثرگذار در حوزه علم و فناوری به ویژه با کشورهای منطقه و جهان اسلام

راهبردهای ملی:

- ۱- توسعه زبان فارسی به عنوان یکی از زبان های علمی در سطح جهان.
- ۲- توسعه و تقویت شبکه های مناسبات ملی و فراملی دانشمندان، پژوهشگران و همکاری بین المللی با اولویت کشورهای اسلامی و کشورهای فارسی زبان.
- ۳- اصلاح سازوکارها و قوانین استخدام و تخصیص مشوق ها، راتبه (بورس های) تحصیلی، فرصت های مطالعاتی و پژوهانه ها برای افزایش همکاری های بین المللی.
- ۴- همکاری فعال با جهان اسلام و ایفای نقش پیشگامی برای تولید معرفت علمی مورد نیاز تمدن نوین اسلامی.
- ۵- برنامه ریزی به منظور کسب رتبه اول علم و فناوری در منطقه و جهان اسلام.

اقدامات ملی:

- ۱- افزایش پذیرش دانشجویان خارجی به منظور گسترش زبان فارسی و بستر سازی مرجعیت علمی کشور با اولویت کشورهای اسلامی و همسایه.
- ۴- حمایت از تأسیس رشته زبان فارسی در دانشگاه های مختلف جهان.
- ۶- ایجاد و توسعه نمایندگی های علمی و فناوری در سفارتخانه های جمهوری اسلامی ایران در حوزه های اولویت دار به منظور انتقال دستاوردها و تجارب جهانی در فناوری های پیشرفته و صادرات دستاوردهای جمهوری اسلامی ایران در عرصه فناوری به سایر کشورها.
- ۷- همکاری بین المللی با اولویت کشورهای جهان اسلام با توجه به مزیت های نسبی و منابع.
- ۸- ایجاد شبکه های پژوهشی در داخل و خارج از کشور برای انتشار و تبادل دانش و فناوری متناسب با اولویت های ملی و بهره گیری از فرصت های جهانی.
- ۹- ایجاد پژوهشگاه های بین المللی فراملی به منظور توسعه همکاری های بین المللی به ویژه با کشورهای جهان اسلام.
- ۱۴- فراهم آوردن بستر مشارکت دانشمندان ایرانی در مجامع و مراکز برتر جهان و بهره گیری از دانشمندان شناخته شده جهانی در ایران برای تبادل آرا و نظریات و معرفی پدیده های نو علمی با اولویت کشورهای جهان اسلام.
- ۱۵- تبدیل پدیده خروج نخبگان به فرصتی برای گسترش نگرش و منطق انقلاب اسلامی به سراسر جهان.
- ۱۶- ایجاد سازوکارهای حمایتی، اعطای بورس های تحصیلی، فرصت های مطالعاتی و پژوهانه برای افزایش همکاری های بین المللی دانشگاه ها و حضور آنها در مجامع و شبکه های علمی - بین المللی.

- ۱۷- تقویت و توسعه نظام‌مند همکاری دانشگاه‌های کشور با دانشگاه‌های بزرگ و معتبر جهانی، به ویژه با دانشگاه‌های جهان اسلام با اولویت دوره‌های تحصیلات تکمیلی و با انجام پژوهش‌های مشترک.
- ۱۸- اصلاح قوانین و مقررات مربوط به انتقال فناوری به کشور و ایجاد و توسعه نهادهای انتقال و بومی‌سازی فناوری از خارج به داخل و بالعکس.
- ۱۹- حمایت از مطالعات لازم برای شناسایی، نحوه توانمندسازی و نیازهای علمی و پژوهشی جهان اسلام و کشورهای منطقه.
- ۲۰- ترجمه منابع علمی ایرانی- اسلامی و ارسال کتب فارسی مرجع شامل تولیدات و نظرات علمی دانشمندان کشور به مراکز و کتابخانه‌های معتبر جهان.
- ۲۱- بهره‌گیری از فرصت‌های جهانی و توانمندی‌های ملی برای توسعه.
- ۲۲- مشارکت فعال در تنظیم معیارها و اهداف نظام اعتبارسنجی و رتبه‌بندی مراکز آموزش عالی در منطقه و جهان اسلام.
- ۲۳- تقویت و توسعه همکاری الهام‌بخش و اثرگذار با دانشگاه‌های کشورهای جهان اسلام و بهره‌برداری از ظرفیت دانشگاه‌های کشورهای پیشرو در علم و فناوری از طریق تبادل استاد و دانشجو و اجرای دوره‌های آموزشی مشترک در رشته‌های اولویت‌دار.
- ۲۴- جلب مشارکت مؤثر متخصصان و پژوهشگران ایرانی و غیرایرانی مقیم خارج از کشور.

شورای عالی انقلاب فرهنگی به منظور سیاستگذاری در امور مربوط به جذب دانشجویان بین‌الملل شورایی را تحت عنوان شورای راهبردی سیاستگذاری کلان برای دانشجویان خارجی، متشکل از وزرای علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، اطلاعات، امور خارجه، نیروی قدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نهاد مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، دانشگاه آزاد اسلامی، دانشگاه جامعه المصطفی العالمیه، جهاد دانشگاهی و سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی ایجاد نموده است. این شورا به منظور اصلاح و کارآمد نمودن مجموعه اقدامات دستگاه‌های متولی در امور دانشجویان غیر ایرانی، نقشه راه اجرایی سازی سیاست‌های کلی فرایندهای مرتبط با دانشجویان غیر ایرانی را به شرح زیر را در جلسه سیزدهم خود در تاریخ ۱۴۰۰/۴/۲۱ تصویب و ابلاغ نمود. ساختار، ارکان و وظایف آنها به شرح زیر می‌باشد:

- ۱- شورای عالی برنامه‌ریزی و مدیریت امور دانشجویان غیرایرانی
- ۲- کارگروه‌های تخصصی شورای عالی
- ۳- شورای فرهنگی دانشجویان غیر ایرانی

فصل ششم - آموزش

چالش ۴: ضعف همکاری‌های علمی و فناوری بین‌المللی

عامل ۱: عدم تناسب برنامه‌ها و زیرساخت‌های دیپلماسی علمی و فناوری با الزامات توسعه همکاری‌های بین‌المللی

راهبرد ۱: تسهیل و توسعه هدفمند و برنامه‌محور همکاری‌های علمی و فناوری بین‌المللی
اهم اقدامات:

۱- توسعه همکاری‌های علمی بین‌المللی، از قبیل دوره‌های آموزشی، پروژه‌ها، مراکز تحقیقاتی، مجلات علمی و سرمایه‌گذاری مشترک و شعب برون‌مرزی دانشگاه‌های کشور، با اولویت کشورهای همسو و همسایه، و محوریت مسائل، مزیت‌ها و اولویت‌های ملی، از طریق سازوکارهای حمایتی و رتبه‌بندی؛
۳- گسترش زبان فارسی به عنوان یکی از زبانهای علمی برتر جهان، با تقویت همکاری‌های علمی بین‌المللی با کشورهای فارسی زبان....

فصل پنجم - امور اجتماعی

چالش ۳: ضعف در جریان مهاجرپذیری

عامل ۱: آمادگی ناکافی ساختارهای اداری، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور برای پذیرش و جذب دانشمندان، متخصصان و دانشجویان بین‌المللی در داخل

راهبرد ۱: تقویت جاذبه سرزمینی حوزه تمدنی ایرانی- اسلامی در سطح کشورهای منطقه و دنیای اسلام
اهم اقدامات:

۱- تسهیل جذب دانشمندان، متخصصان و کارآفرینان کشورهای همسایه، منطقه و جهان اسلام به‌منظور چرخش نخبگان از طریق بورسیه‌های تحصیلی یا بورسیه‌های فرهنگی مبتنی بر معیارهای شفاف علمی

۲- ایجاد دفاتر تسهیلگر و معرفی‌کننده برنامه‌های اقامت تحصیلی- فرهنگی ایران در سطح کشورهای منطقه و جهان اسلام از طریق فعال‌سازی ظرفیت بخش خصوصی

راهبرد ۲: ارتقای تراز سطح پذیرش دانشجویان بین‌المللی و تسهیل ماندگاری و ادغام فارغ‌التحصیلان خارجی در جامعه ایران
اهم اقدامات:

۱- تقویت فرهنگ مهاجرپذیری و ارتقای ضریب جذب ادغام فرهنگی اجتماعی دانشمندان، متخصصان، دانشجویان و طلاب خارجی مشغول به کار و تحصیل در قطب‌ها و شهرهای علمی و مذهبی داخل کشور

۲- بازنگری و بهبود شرایط بورسیه و روادید و تنوع گزینه‌های اقامت و اشتغال پس از تحصیل برای دانشجویان بین‌المللی

۳- تسهیل فرایندهای تأیید دانشگاه‌ها و مدارک دانشگاهی ایران در کشورهای هدف، همراه با استفاده از ظرفیت معاهدات بین‌المللی به‌منظور جذب و تبادل دانشجوی خارجی در ایران

۴- اعطای اقامت‌کاری بلندمدت به دانشمندان، متخصصان و کارآفرینان خارجی برجسته متناسب با مهارت و تخصص آن‌ها و طراحی سازوکارهای لازم، به‌منظور اطمینان از استفاده بهینه در دوره اقامت